

SIKKERHETSDATBLAD

LUFTFRISKER CRUSAIR

SDS i henhold til EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH), Annex II-EU

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET/STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET/FORETAKET

Utgitt dato 16.12.2009

Revisjonsdato 07.01.2015

1.1. Produktidentifikator

Kjemikaliets navn LUFTFRISKER CRUSAIR

Artikkelnr. 2220

1.2. Identifiserte relevante bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som det advares mot

Kjemikaliets bruksområde Luftfrisker

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Distributør

Firmanavn Krisko Norge AS
Besøksadresse Professor Birkelandsvei 24c
Postadresse Postboks 180 Leirdal
Postnr. N-1009
Poststed OSLO
Land NORGE
Telefon 23 14 20 00
Telefaks 22 32 79 55
E-post krisko@krisko.no
Hjemmeside <http://www.krisko.no/>
Kontaktperson Kristian Sletten Kolloen

1.4. Nødtelefonnummer

Nødtelefon Giftinformasjonen: 22 59 13 00

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering i henhold til Xi; R38
67/548/EEC eller 1999/45/EC R43
N; R51/53

Klassifisering i henhold til CLP (EC) Skin Irrit. 2; H315
No 1272/2008 [CLP/GHS] Skin Sens. 1; H317
Aquatic Chronic 2; H411

Stoffets/blandingens farlige egenskaper Irriterer huden. Kan utløse en allergisk hudreaksjon. Giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.

2.2. Merkingselementer

Farepiktogrammer (CLP)

Sammensetning på merkeetiketten	(R)-p-Menta-1,8-dien:10 < 25 %, Linalool:1 - 5 %, Citral:1 - 5 %, Geraniol:1 - 5 %
Signalord	Advarsel
Faresetninger	H315 Irriterer huden. H317 Kan utløse en allergisk hudreaksjon. H411 Giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.
Sikkerhetssetninger	P262 Må ikke komme i kontakt med øyne, huden eller klær. P280 Benytt vernehansker. P501 Innhold/beholder leveres til godkjent avfallsmottak

2.3 Andre farer

PBT / vPvB	PBT-/vPvB-vurdering ikke utført.
Helseeffekt	Deler av kjemikaliet kan opptas gjennom huden.

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.2. Stoffblandinger

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold
(R)-p-Menta-1,8-dien	CAS-nr.: 5989-27-5 EC-nr.: 227-813-5 Indeksnr.: 601-029-00-7 Synonymer: D-Limonen	R10 R43 Xi; R38 N; R50, R53 Flam. Liq. 3; H226 Skin Irrit. 2; H315 Skin Sens. 1; H317 Aquatic Acute 1; H400 Aquatic Chronic 1; H410 Note: C	10 < 25 %
Linalool	CAS-nr.: 78-70-6 EC-nr.: 201-134-4	Xi; R38, R43 Skin Irrit. 2; H315 Skin Sens. 1; H317	1 - 5 %
Citral	CAS-nr.: 5392-40-5 EC-nr.: 226-394-6 Indeksnr.: 605-019-00-3	R43 Xi; R38 Skin Irrit. 2; H315 Skin Sens. 1; H317	1 - 5 %
1-Metoksy-2-propanol	CAS-nr.: 107-98-2 EC-nr.: 203-539-1 Indeksnr.: 603-064-00-3 Synonymer: 1-Metoksy-2-propanol	R10 R67 Flam. Liq. 3; H226 STOT SE 3; H336	1 - 5 %
Geraniol	CAS-nr.: 106-24-1 EC-nr.: 203-377-1	Xi; R38 R43 Skin Irrit. 2; H315 Skin Sens. 1; H317	1 - 5 %
2,6-ditertbutyl-p-kresol	CAS-nr.: 128-37-0 EC-nr.: 204-881-4	Xn; R22 Xi; R36/38 N; R51/53 Acute tox. 4; H302 Skin Irrit. 2; H315 Eye Irrit. 2; H319 Aquatic Chronic 2; H411	< 1 %
Komponentkommentarer	Hele teksten for alle R-setninger og faresetninger er vist i pkt. 16.		

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt	Nødtelefon: se avsnitt 1.4.
Innånding	Frisk luft, ro og varme. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg.
Hudkontakt	Fjern tilsølt tøy. Vask huden grundig med såpe og vann. Kontakt lege hvis irritasjon vedvarer. Hvis allergiske symptomer oppstår, kontakt lege.
Øyekontakt	Skyll straks med rikelige mengder vann i opptil 15 minutter. Fjern evt. kontaktlinser og åpne øyet godt opp. Ved lengre tids skylling, anvend lunkent vann for å unngå skade på øyet. Kontakt lege hvis ubehaget vedvarer.
Svelging	Skyll munnen. Gi straks et par glass melk eller vann hvis den skadde er ved full bevissthet.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Akutte symptomer og virkninger	<p>Hudkontakt: Kan gi allergi ved hudkontakt. Allergiske hudreaksjoner: symptomer kan være rødhet, hevelse, blemmer og kløe. Kjemikaliet irriterer huden og kan forårsake kløe, svie og rødhet. Deler av kjemikaliet kan optas gjennom huden.</p> <p>Innånding: Kan forårsake døsighet eller svimmelhet.</p> <p>Øyekontakt: Kan virke lett irriterende.</p>
--------------------------------	---

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Annen informasjon	Symptomatisk behandling.
-------------------	--------------------------

AVSNITT 5: BRANNSLOKKNINGSTILTAK

5.1. Sløkkingsmidler

Passende brannslukningsmidler	Pulver, karbondioksid (CO ₂), vanntåke, skum.
Uegnete brannslukningsmidler	Bruk ikke samlet vannstråle.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brann- og eksplosjonsfarer	Kjemikaliet er ikke klassifisert som brannfarlig.
Farlige forbrenningsprodukter	Kan inkludere, men er ikke begrenset til: Karbonmonoksid (CO). Karbondioksid (CO ₂).

5.3. Råd til brannmannskaper

Personlig verneutstyr	Bruk trykkluftmaske når kjemikaliet er involvert i brann. Ved rømning brukes godkjent rømningsmaske. Se forøvrig avsnitt 8.
Annen informasjon	Beholdere i nærheten av brann flyttes straks eller kjøles med vann.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTET UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Benytt personlig verneutstyr som angitt i avsnitt 8.
---	--

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Forhindre utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn.
--	---

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Metoder for opprydding og rengjøring	Væske: Spill samles opp i egnede beholdere og leveres som farlig avfall (se avsnitt 13). Absorber i vermikulitt, tørr sand eller jord og fyll i beholdere. Bokser samles opp i egnede beholdere og leveres som farlig avfall (se avsnitt 13).
--------------------------------------	--

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Andre anvisninger	Se også avsnitt 8 og 13.
-------------------	--------------------------

AVSNITT 7: HÅNDBETING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndtering Unngå kontakt med hud og øyne. Unngå innånding. Bruk angitt verneutstyr, se avsnitt 8.

Beskyttende tiltak

Råd om generell yrkeshygiene Det må ikke spises, drikkes eller røykes under arbeidet. Vask hendene etter hvert skift og før spising, røyking eller bruk av toalett. Vask tilsølte klær før de brukes.

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevaring Oppbevares i godt lukket originalemballasje på et tørt og kjølig sted. Oppbevares på et godt ventilert sted. Unngå frost.

Betingelser for sikker oppbevaring

Råd angående samlagring Lagres adskilt fra: Næringsmidler og dyrefôr.

Lagringstemperatur Verdi: < 40 °C

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Spesielle bruksområder Se avsnitt 1.2.

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL/PERSONBESKYTTELSE

8.1. Kontrollparametere

Tiltaks- og grenseverdier

Komponentnavn	Identifikasjon	Verdi	Norm år
(R)-p-Menta-1,8-dien	CAS-nr.: 5989-27-5	8 t.: 25 ppm	2011
	EC-nr.: 227-813-5	8 t.: 140 mg/m ³	
	Indeksnr.: 601-029-00-7	A	
	Synonymer: D-Limonen		
1-Metoksy-2-propanol	CAS-nr.: 107-98-2	8 t.: 50 ppm	2011
	EC-nr.: 203-539-1	8 t.: 180 mg/m ³	
	Indeksnr.: 603-064-00-3	H	
	Synonymer: 1-Metoksy-2-propanol		

Annen informasjon om grenseverdier Referanser (lover/forskrifter): FOR 2011-12-06 nr 1358 Forskrift om tiltaks- og grenseverdier. Forklaring av anmerkningene:
H = Hudoptak A = Allergifremkallende stoffer.

8.2. Eksponeringskontroll

Begrensning av eksponering på arbeidsplassen Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Personlig verneutstyr skal være CE-merket og bør velges i samarbeid med leverandøren av slikt utstyr. Det anbefalte verneutstyret og de angitte standardene er veiledende. Standarder skal være av nyeste versjon.
Risikovurdering av den aktuelle arbeidsplassen/-operasjonen (faktisk risiko) kan medføre andre vernetiltak.

Åndedrettsvern

Åndedrettsvern Normalt ikke nødvendig.

Håndvern

Håndvern Bruk egnede vernehansker ved fare for hudkontakt. (med gelen)

Referanser til relevante standarder NS-EN 374 (Vernehansker mot kjemikalier og mikroorganismer). NS-EN 420 (Vernehansker - Generelle krav og prøvingsmetoder).

Egnede materialer Polyvinylklorid (PVC). Nitrilgummi. Neoprengummi.

Gjennomtrengningstid Gjennombruddstiden er ikke kjent. Det angitte hanskemateriale er foreslått etter en gjennomgang av enkeltstoffene i produktet og kjente hanskeguider.

Øye- / ansiktsvern

Øyevern Normalt ikke nødvendig. (gel i boks)

Hudvern

Annet hudvern enn håndvern Normale arbeidsklær.

Passende miljømessig eksponeringskontroll

Begrensning av miljøeksponering Forhindre utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn.

Annen informasjon

Annen informasjon Mulighet for øyeskylling bør finnes på arbeidsplassen. Det oppgitte verneutstyr er veiledende. Risikovurderingen (Faktisk risiko) kan føre til andre krav.

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER**9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper**

Tilstandsform	Fast stoff . Gel
Farge	Ingen opplysninger.
Lukt	Parfymeduft
Kommentarer, Luktgrense	Ikke kjent.
Kommentarer, pH (handelsvare)	Ikke relevant.
Kommentarer, Smeltepunkt / smeltepunktsintervall	Ikke kjent.
Kommentarer, Kokepunkt / kokepunktintervall	Ikke relevant.
Flammepunkt	Verdi: 88 °C
Kommentarer, Fordampningshastighet	Ikke kjent.
Antennelighet (fast stoff, gass)	Ikke kjent.
Kommentarer, Eksplosjonsgrense	Ikke relevant.
Kommentarer, Damptrykk	Ingen.
Kommentarer, Damptetthet	Ikke relevant.
Relativ tetthet	Verdi: 0,88-0,95
Løselighet i vann	Løselig.
Kommentarer, Fordelingskoeffisient: n-oktanol / vann	Ikke relevant for en blanding.
Kommentarer, Selvantennelighet	Produktet er ikke selvantennelig.
Kommentarer, Dekomponeringstemperatur	Ikke kjent.
Kommentarer, Viskositet	Ikke relevant.
Eksplosive egenskaper	Ikke eksplosiv.
Oksiderende egenskaper	Ikke oksiderende.

9.2. Andre opplysninger**Andre fysiske og kjemiske egenskaper**

Fysiske og kjemiske egenskaper Ikke kjent.

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET**10.1. Reaktivitet**

Reaktivitet Data mangler.

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilitet Kjemikaliet er stabilt ved de angitte lagrings- og bruksbetingelsene.

10.3. Mulighet for farlige reaksjoner

Risiko for farlige reaksjoner Data mangler.

10.4. Forhold som skal unngås

Forhold som skal unngås Unngå temperaturer over 40 °C.

10.5. Uforenlige materialer

Materialer som skal unngås Ingen kjente.

10.6. Farlige nedbrytingsprodukter

Farlige spaltningsprodukter Ingen kjente. Se også avsnitt 5.2.

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Opplysninger om toksikologiske virkninger

Akutt toksisitet estimatet for blanding

Vurdering av akutt toksisitet klassifisering Kriteriene for klassifisering kan på grunnlag av de foreliggende data ikke anses for å være oppfylt.

Potensielle akutte effekter

Innånding	Ingen irritasjon forventes. I høye konsentrasjoner virker damper sløvende og kan forårsake hodepine, tretthet, svimmelhet og kvalme.
Hudkontakt	Irriterer huden. Kan gi allergi ved hudkontakt. Allergiske hudreaksjoner: symptomer kan være rødhet, hevelse, blemmer og kløe. Kan gi eksem-lignende hudproblemer (dermatitt). Deler av kjemikaliet kan opptas gjennom huden. Kan forårsake hodepine, tretthet, kvalme, svimmelhet og ørhet.
Øyekontakt	Kan virke irriterende og kan fremkalle rødhet og svie.
Svelging	Kan gi irritasjon av slimhinner, oppkast og diaré.
Irritasjon	Irriterer huden.
Etsende	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.

Forsinket / Repeterende

Allergi	Allergiske hudreaksjoner: symptomer kan være rødhet, hevelse, blemmer og kløe.
Spesifikke målorgantoksisitet - enkelt eksponering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Spesifikke målorgantoksisitet - gjentatt eksponering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.

Kreftfremkallende, mutagene og reproduksjonstoksiske

Kreft	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Arvestoffskader	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Reproduksjonsskader	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Akutt akvatisk, fisk	Verdi: 0,7 mg/l Testmetode: LC50 Fisk, art: Pimephales promelas Varighet: 96 timer Test referanse: (R)-p-Menta-1,8-dien CAS-nr.: 5989-27-5
Akutt akvatisk, Daphnia	Verdi: 0,73 mg/l Testmetode: EC50 Daphnia, art: Pulex Varighet: 48 timer Test referanse: (R)-p-Menta-1,8-dien CAS-nr.: 5989-27-5
Økotoksisitet	Giftig for vannlevende organismer, kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet.

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Persistens og nedbrytbarhet	(R)-p-Menta-1,8-dien CAS-nr.: 5989-27-5 er ikke påvist nedbrytbart under anaerobe (oksygenfrie) forhold.
-----------------------------	--

12.3. Bioakkumuleringsevne

Biokonsentrasjonsfaktor (BCF)	Verdi: 660,69
-------------------------------	---------------

Kommentar, BCF	Gyldig for (R)-p-Menta-1,8-dien CAS-nr.: 5989-27-5.
----------------	---

12.4. Mobilitet i jord

Mobilitet	Produktet er vannløselig og kan spres i vannmiljøet. Kan spres i jord og grunnvann.
-----------	---

12.5. Resultater av PBT og vPvB vurdering

PBT vurderingsresultat	PBT-vurdering ikke utført.
------------------------	----------------------------

vPvB vurderingsresultat	vPvB-vurdering ikke utført.
-------------------------	-----------------------------

12.6. Andre skadevirkninger

Andre skadevirkninger / annen informasjon	Ikke kjent.
---	-------------

AVSNITT 13: DISPONERING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Leveres som farlig avfall til godkjent behandler eller innsamler. Koden for farlig avfall (EAL-kode) er veiledende. Bruker må selv angi riktig EAL-kode hvis bruksområdet avviker.
--	--

Produktet er klassifisert som farlig avfall	Ja
---	----

Avfallskode EAL	EAL: 16 05 08 kasserte organiske kjemikalier som består av eller inneholder farlige stoffer EAL: 15 02 03 andre absorbenter, filtreringsmaterialer, tørkekluter og vernetøy enn dem nevnt i 15 02 02
-----------------	---

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

14.1. FN-nummer

ADR	3077
-----	------

RID	3077
-----	------

IMDG	3077
------	------

ICAO/IATA	3077
-----------	------

14.2. FN-forsendelsesnavn

ADR	MILJØFARLIG STOFF, I FAST FORM, N.O.S. ((R)-p-Menta-1,8-dien)
-----	---

RID	MILJØFARLIG STOFF, I FAST FORM, N.O.S. ((R)-p-Menta-1,8-dien)
-----	---

IMDG	ENVIRONMENTALLY HAZARDOUS SUBSTANCE, SOLID, N.O.S. ((R)-p-Menta-1,8-dien)
------	---

ICAO/IATA	ENVIRONMENTALLY HAZARDOUS SUBSTANCE, SOLID, N.O.S. ((R)-p-Menta-1,8-dien)
-----------	---

14.3. Transportfareklasse(r)

ADR	9
-----	---

Farenr.	90
---------	----

RID	9
-----	---

IMDG	9
------	---

ICAO/IATA	9
-----------	---

14.4. Emballasjegruppe

ADR	III
-----	-----

RID	III
-----	-----

IMDG	III
------	-----

ICAO/IATA III

14.5. Miljøfarer

Marin forurensning Ja

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

EmS F-A, S-F

14.7. Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket**ADR / RID - Annen informasjon**

Tunnelbegrensningskode (E)

Begrenset kvantum 5kg

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM BESTEMMELSER**15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen**

Referanser (Lover/Forskrifter)	FOR 2002-07-16-1139: Forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier med senere endringer. Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP) av 16.06.2012 med senere endringer. Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30. mai 2008 med senere endringer. FOR 2009-04-01 nr 384: Forskrift om landtransport av farlig gods med senere endringer, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften). 01.06 2004 nr. 930, med endringer.
--------------------------------	--

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Vurdering av kjemikaliesikkerhet er gjennomført	Nei
---	-----

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Leverandørens anmerkninger	Informasjonen i dette dokument skal gjøres tilgjengelig for alle som håndterer kjemikaliet.
Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP/GHS]	Skin Irrit. 2; H315; Skin Sens. 1; H317; Aquatic Chronic 2; H411;
Liste over relevante R-setninger (i seksjon 2 og 3).	R67 Damp kan forårsake dødsighet og svimmelhet R43 Kan gi allergi ved hudkontakt. R50 Meget giftig for vannlevende organismer. R36/38 Irriterer øynene og huden. R51/53 Giftig for vannlevende organismer: kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet R22 Farlig ved svelging. R53 Kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet. R38 Irriterer huden R10 Brannfarlig.
Liste over relevante H-setninger (i seksjon 2 og 3).	H400 Meget giftig for liv i vann. H315 Irriterer huden. H319 Gir alvorlig øyeirritasjon. H302 Farlig ved svelging. H317 Kan utløse en allergisk hudreaksjon. H226 Brannfarlig væske og damp. H410 Meget giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann. H336 Kan forårsake dødsighet eller svimmelhet. H411 Giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.

Brukte forkortelser og akronymer	EAL-kode: kode fra EUs felles klassifiseringssystem for avfall (EWC = European Waste Code) ADR: The European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road RID: The Regulations concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Rail IMDG: The International Maritime Dangerous Goods Code ICAO-TI: International Civil Aviation Organization - Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air LD50: Dødelig dose, den dosen som dreper 50% av en populasjon PBT: Persistent, Bioakkumulerende og Toksisk (giftig) vPvB: veldig Persistent og veldig Bioakkumulerende
Viktigste kilder ved utarbeidelsen av Sikkerhetsdatabladet (ikke norske)	Sikkerhetsdatablad fra leverandør datert: 25.07.2013
Opplysninger som er nye, slettet eller revidert	Avsnitt som er endret fra forrige versjon: 1,2,16
Versjon	3
Ansvarlig for Sikkerhetsdatablad	Krisko Norge AS
Utarbeidet av	Teknologisk Institutt as v/ Maria Andersen